

שאלה ל – יחודו של אברהם אבינו אושפיזין של אברהם אבינו

כתב הרמב"ם (הלכות עבודת כוכבים פרק א הלכה ג):
"כיון שנגמל אֵיתָן זה [=בגיל שלוש] התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן, והתחיל לחשוב ביום ובלילה. והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה [=תנועת מערכת הכוכבים] נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג? ומי יסבב אותו? כי אי אפשר שיסבב את עצמו! ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר, אלא מושקע באור-כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים, ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם, ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת, והבין קו הצדק מתבוננתו הנכונה. וידע שיש שם אלוה אחד, והוא מנהיג הגלגל [=בכח אֵינְרָצְיָה תמידיית בתוך הַרְיק (ואקום), וחייב להיות שיש מי שקבע בטבע תכונה זו!].

הוא [=הבורא] ברא הכל, ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. וידע שכל העולם טועים... וכן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו. כיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור-כשדים ולערוך דין עמהם ולומר ש'אין זו דרך האמת שאתם הולכים בה'... כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להורגו, ונעשה לו נס ויצא לחרן והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם, ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד.

והיה מהלך וקורא, ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא, שנאמר 'ויקרא שם בשם ה' אל עולם'. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו **ושואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת.** עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות, והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים" [במסכת ע"ז דף יד ע"ב נאמר שהיו בספר זה 400 פרקים, לענות על שאלות שונות].

הגיע אברהם לידיעה נפלאה שאין העולם אוטומט, אין עולם הטבע נוהג בכל מליארדי נפלאותיו ללא מנהיג ומתכנן אותו מראש, וגם משגיח תמידי. כיצד השיג זאת? ע"י שהתבונן בחכמת הטבע, כדברי הרמב"ם עצמו בהלכות יסודי התורה (פ"ב ה"ב):

"והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו? בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך [=בלשון קדמונינו משמעות המלה הזאת היא ההיפך ממשמעותה בזמננו, כלומר אי אפשר להעריך את עוצמתה] ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול, כמו שאמר דוד 'צמאה נפשי לאלוהים, לאל חי'. וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו, ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שְפֵלָה אֶפְלָה עומדת בדעת קלה מְעוּטָה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד 'כי

אראה שְׁמִיךְ מעשה אצבעותיך, מה אנוש כי תזכרנו?!" [וחזר הרב על עצה והדרכה זו בסוף הלכות תשובה, ראה שם).

בזמננו, הבה נתבונן על כשרון נפלא של רְפָלְכֶס [תגובה ספונטאנית]. נכנס באפו של אדם אבק, השערות הדקות חשות בכך ומעוררות עצבי האף להתעטש ולגרש משם את הפולש. כלום נעשה פלא זה ללא פעולת מתכנן עליון החושב? וכן אם בלע פרור אוכל בזמן שלעס וגם דיבר, ויש סכנה שיכנס הפרור לריאותיו ומשם אין דרך להוציאו בלי ניתוח. ואם לא יצא ייצור זיהום, מוגלה וחולי קשה. מיד באה התגובה שהאדם משתעל ומוציא את הפולש. מי סידר לו זאת?

וכן המעיין בספרנו "אוצרות המוסר" (ח"א עמ' 192-155) ובספרנו "נפלאים מעשיך" [שניהם נמצאים בתוכנה "אוצר החכמה"] יראה עשרות דוגמאות, טיפה מן הים מתוך מליארדי פרטים שיש בעולם הטבע, בין אצל בני אדם, בין אצל בעלי חיים, בין אצל הצמחים, וכל שאר פרטי הברואים.

חז"ל המשילו את אברהם לאוהבו של המלך [הקב"ה] שהיה מאיר לפניו גם במבואות האפלים, הם ארצות החושך ששם מצויים הרבה כופרים. והקב"ה בקש מאברהם שיבוא לארץ הקודש ויאיר אורו שם. זו לשונם (מדרש רבה בראשית פרשה ל פסקה י):

"ר' נחמיה אמר: מְשֵׁל לאוהבו של מלך שהיה משתקע בטיט עבה. הִצִּיץ המלך וראה אותו. אמר לו: עד שאתה משתקע בטיט הִלַךְ עמי... וְלָמָּה אברהם דומה? לאוהבו של מלך שראה את המלך מהלך במבואות האפלים, הִצִּיץ אוהבו [=זה אברהם] והתחיל מאיר עליו דרך החלון. [=האיר בפנס מהחלון, ואורו מגיע גם אל הרחוב ששם המלך פוסע]. הִצִּיץ המלך וראה אותו. אמר לו: עד שאתה מאיר לי דרך חלון, בוא והאיר לְפָנַי [=שאני עיקר מְדוּרִי הוא בארץ הקודש]. כך אמר הקב"ה לאברהם: עד שתהא מאיר לי מאספוטמיא ומחברותיה [=מְסֹפּוֹטְמִיָּה, כלומר סוריה ועירק] בוא והאיר לְפָנַי בארץ ישראל!"

אנו בארץ ישראל צריכים להאיר לאחינו כל בית ישראל, יש אלהים חי! יש משגיח ומנהיג בעולם! בל נהיה כאותם הטפשים שהיו בדורו של אברהם ולא שָׁמוּ לב לכל הפלאות שיש בגוף כל אדם, תנועת השרירים, זרם הדם, וטמפרטורות של הגוף, ועוד פלאות עד אין סוף. מובא במדרש (תנחומא, סוף פרשת וזאת ברכה):

"אבל הרשעים אפילו בחייהם קרואים 'מתים' שנאמר... 'על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת'. וכי יש מת שהוא חייב מיתה אחרת? אלא רשע בחייו

חשוב כמת, מפני שרואה חמה זורחת, ואינו מברך 'יוצר אור'. [רואה חמה]
שוקעת אינו מברך 'מעריב ערבים'. אוכל ושותה ואינו מברך עליה. אבל
הצדיקים מברכין על כל דבר ודבר שאוכלין ושותין ושרואין וששומעין" [=בשורות
טובות וכו'].

הבה ונלך בדרכו של אברהם אבינו. להאיר אור לכל מְכַרְיָנו, שכנינו וחברינו. יש
אלוהים! ונהיה נאמנים לדברו.